

# KUNNEN WIJ NOG KIEZEN VOOR GEZONDHEID ?



Vroeger stierven de mensen aan heel andere ziekten dan tegenwoordig. De ontdekking dat veel dodelijke ziekten veroorzaakt werden door micro-organismen, leidde tot drie veranderingen in de aanpak van ziekten. Door hygiënische maatregelen blokkeerde men de overdracht van ziekten. Daardoor verdween bijvoorbeeld cholera vrijwel volledig uit Europa. De uitvinding van de inenting was de tweede verandering. Die verdreef ziekten als pokken en difterie uit de lijst van belangrijkste doodsoorzaken. De ontwikkeling van bacteriedodende medicijnen was de derde verandering. Effectieve "antibiotica" als penicilline en cephalosporine maakten bacteriële infecties geneesbaar.

Zo werd al ruim een halve eeuw geleden de situatie bereikt dat besmettelijke ziekten nog slechts een bijrol speelden. Ziekten waar geen bacterie aan te pas kwam waren nu de belangrijkste doodsoorzaken : kanker, hoge bloeddruk, hartinfarcten, hersenbloedingen enzovoorts.

Omdat er geen boosdoener als een bacterie of virus te pas kwam aan de moderne doodsoorzaken, gingen er heel andere geneesmiddelen ontwikkeld worden. Verhinderen dat een ziekte zich verder ontwikkelde, en bestrijden van de gevolgen van een ziekte, werden hoofddoelen voor veel nieuwe geneesmiddelen. Naast genezen van de patiënt, werd in leven houden van de patiënt in zo goed mogelijke conditie een belangrijk onderdeel van de geneeskunde.

Ruim een kwart eeuw geleden is duidelijk geworden dat de rangorde van doodsoorzaken, samenhang met de welvaart in een land. De opkomende oorzaken van sterfte werden daarom welvaartsziekten genoemd.

De welvaartsziekten zijn mede een gevolg van onze leefstijl. Een toenemend deel van de sterfte is daarom te wijten aan onze leefstijl. Dat leidde een twintig jaar geleden tot de opvatting dat gezondheid vooral een kwestie van kiezen was. De volksgezondheid zou bevorderd kunnen worden door mensen te bewegen een betere leefstijl te kiezen.

Inmiddels is echter duidelijk geworden dat niet alleen leefstijl, maar ook leef-, woon- en werkomstandigheden veel invloed uitoefenen op het ontstaan van welvaartsziekten. Zo werd zeer onlangs bijvoorbeeld bekend dat een "groene" leefomgeving leidt tot minder depressies, suikerziekte en longaandoeningen.

De Wereld Gezondheids Organisatie heeft vastgesteld dat de 4 meest voorkomende chronische ziekten in Europa bestaan uit kanker, hart-en vaatziekten, longziekten en diabetes. Bij al deze ziekten spelen leefstijlfactoren mede een rol. Ongezond consumeren (te veel, te vet, te alcoholisch), roken en gebrek aan beweging leiden tot verhoogde bloeddruk, verhoogd cholesterolgehalte, verhoogd lichaamsgewicht, verstoorde stofwisseling, enzovoorts.

Door de moderne geneesmiddelen blijven veel patiënten in leven, die vroeger overleden zouden zijn. Maar hun kwaliteit van leven is wel sterk aangetast. Volgens de WHO moet daarom niet naar de totale levensverwachting gekeken worden, maar naar **het aantal gezonde levensjaren**. Volgens de WHO veroorzaakt roken een verlies van 11,7 procent aan gezonde jaren, en alcohol een verlies van 10,7 procent. Uit een oogpunt van gezondheidsbevordering zouden tabak en alcohol dus even hard aangepakt moeten worden.

Moet bij die aanpak niet allereerst de reclame worden aangepakt ? Want is vrij kiezen voor gezondheid nog mogelijk als wij gehersenspoeld worden door reclame voor ongezonde producten ?

## Alcohol in het luchtverkeer

Twee berichten, begin februari met een week tussenruimte in de pers verschenen, hebben nog eens laten zien dat niet alleen op de weg, maar ook in het luchtruim alcohol een reële dreiging oplevert. Beide berichten waren afkomstig uit Rusland.

Het eerste bericht betrof een vliegtuig met een dronken piloot, die door de passagiers verhinderd werd om op te stijgen. De piloot sprak met een dubbele tong, had moeite met lopen en bloeddorlopen ogen. Hij beloofde het vliegen over te zullen laten aan de copiloot, maar daar namen de passagiers geen genoegen mee. Zij eisten een volledige nieuwe cockpitbemanning. Uiteindelijk gaf Aeroflot toe. Met drie uur vertraging en vier nieuwe bemanningsleden in de cockpit, vertrok het vliegtuig naar New York.

Achteraf kwam Aeroflot met het verhaal dat er geen alcohol was aangetroffen in het bloed van de piloot. Misschien zou de piloot een hersenbloedinkje gehad kunnen hebben! Alsof iemand met een hersenbloeding wel in staat zou zijn om een vliegtuig te besturen.

Het tweede bericht was ernstiger, het handelde over een ongeval met 88 doden. Het betrof een Russische Boeing 737 die op een binnenlandse vlucht was neergestort nabij de stad Perm. Alle inzittenden kwamen om het leven. Onderzoek achteraf had uitgezeten dat de piloot onvoldoende slaap had gehad, en alcohol had gedronken.

## Gaat Duitsland alcohol intensiever bestrijden ?

**De Duitse staatssecretaris voor alcohol, drugs en tabak Sabine Bätzing wil alcoholgebruik harder gaan aanpakken. De Adviesraad voor Drugs en Verslavingen (DSR) had afgelopen zomer een rapport met aanbevelingen daarvoor uitgebracht. Economisch belanghebbenden hebben massaal protest aangetekend.**

Zo stelt Bätzing voor om TV-reclame voor alcohol tot 20.00 uur te verbieden. Brouwerijen en reclamebureaus zijn fel tegen. Zo ook het verbond van lokale radio- en televisiestations. Zij waarschuwen voor miljoenenverliezen. Alsof er voor de alcoholreclame geen andere reclame in de plaats zal komen.

Bätzing betwijfelt of de zelfregulering veel effect heeft. Enerzijds houden de bedrijven zich er tot nu toe dikwijls niet aan, en anderzijds weten de reclamemakers altijd gaten in het net te vinden. Een plechtige verklaring van de bedrijven dat zij de regels beter zullen handhaven, is Bätzing

## TV-RECLAME ROND SPORTUITZENDINGEN ZET JONGEREN AAN TOT DRINKEN

**De reclameblokken rond de TV-uitzendingen van voetbalwedstrijden, zijn bijzonder begerd onder de bierbrouwers. Uiteraard is hun reclame bedoeld voor personen boven de leeftijdsgrens voor alcohol. Maar jongeren onder die grens kijken ook graag naar voetbal. Onderzoek door Universiteit Twente heeft onlangs aangetoond dat die jongeren sterk beïnvloed worden door de reclame.**

Eerder onderzoek (WHO 2003, VS 2005, Datamonitor 2005) heeft aangetoond dat reclame met een jeugdige uitstraling veel invloed heeft op jongeren. Ook al is de doelgroep van die reclame circa 25 jaar, dan nog ondervindt de leeftijdsgroep beneden de 16 jaar er de invloed van. De leeftijdsgroep van 12 tot 16 (of 18) jaar bestaat uit jongeren die graag ouder willen lijken dan zij zijn. Nadoen van 25-jarigen is daar een middel voor. Sport heeft onmiskenbaar een jeugdige uitstraling en trekt veel jeugdige kijkers.

Het onderzoek door Universiteit Twente onder ruim 1600 tieners heeft vastgesteld dat die tieners in sterke mate beïnvloed werden door de alcoholreclame rond de uitzendingen. Het onderzoek werd uitgevoerd in opdracht van STAP, en vond plaats rond het EK-voetbal van 2008.

Hoe vaker jongens naar het EK-voetbal keken, hoe positiever zij gingen denken over het drinken van bier. Jongens die veel EK-wedstrijden zagen, bleken van mening te zijn (geworden) dat het drinken van bier helpt om plezier te maken, ja zelfs dat het gelukkig kan maken. Daarnaast

was er het bekende argument dat het drinken van bier helpt om erbij te horen.

De alcoholbranche beweert altijd dat zijn reclame zich richt op volwassenen. Daarom die volwassenen altijd jong-volwassenen moeten zijn en niet mensen van middelbare leeftijd, heeft de alcoholbranche nog nooit kunnen uitleggen. In een poging om zijn straatje schoon te vegen, plaatste Heineken onlangs een paginagrote advertentie waarin ouders gewaarschuwd werden tegen alcoholgebruik bij kinderen onder de 16 jaar. Wij schreven daarover in het vorige nummer van dit blad onder de kop "Advertenties lossen geen problemen op".

Gezien de uitkomst van het Twentse en eerder onderzoek, lijkt het een **bewuste strategie** van de brouwerijen om zich formeel te richten op een publiek net boven de leeftijdsgrens. De invloed op jongeren beneden die grens is dan maximaal.

De onderzoekers van Universiteit Twente hebben ook nagegaan of de proefpersonen na het EK dachten vaker bier te drinken. Inderdaad gaven de jongeren na het EK vaker aan bier te willen drinken dan vóór het toernooi. De bierreclames tijdens het EK-voetbal zijn gezien door maar liefst 95 procent van de jongens en 90 procent van de meisjes. Tweederde van de jongens zag ze minimaal vijf keer voorbijkomen.

Het voorgaande bewijst nog weer eens dat de bepaling uit de vrijwillige (!) reclamecode dat alcoholreclame geen positief verband mag leggen met sportbeoefening, een wassen neus is. De alcoholbranche weet via de hierboven geschetste omweg toch wel misbruik te maken van de populariteit van sport.

Dingeman Korf

### COLOFON

**De GO** : tweemaandelijks voorlichtingsblad over alcohol en drugs, uitgegeven door de Stichting ANGOB. ISSN 0166-2880. Postabonnement € 10,- per jaar. **Verantwoordelijk eindredacteur:** Dr. ir. D. Korf, Dresselhuisweg 20, 4105 DB Culemborg, tel 0345-473239, e-mail: dkorf@tiscali.nl **Administratie:** W. Matla, Hof van Delftlaan 119, 2613 BL Delft, tel. 015-2126904, giro 849 058. **Artikelen voorgaande nummers:** www.angob.nl

Supermarkten vergieten weer krokodillentranen

## HARDERE AANPAK ALCOHOLVERKOOP BENEDEN LEEFTIJDSGRENS

De regering heeft voorgesteld om supermarkten die alcohol verkopen aan jongeren beneden de leeftijdsgrens harder aan te pakken. Als zij voor de derde keer betrapt worden op die overtreding, zouden zij een tijdelijke sluiting van hun alcoholafdeling opgelegd moeten krijgen. De supermarkten hebben daar slechts onbegrip voor.

De leeftijdsgrenzen voor het kopen van alcohol (16 jaar voor bier en wijn, 18 jaar voor sterke drank), hebben een lange voorgeschiedenis van slechte handhaving. Twintig jaar geleden zegden de supermarkten toe die grenzen beter te zullen gaan naleven. Maar tot nu toe hebben de genomen maatregelen geen merkbaar effect gehad op het bemachtigen van alcohol door kinderen beneden de grens. Enkele maanden geleden bleek de slaagkans bij zwak-alcoholhoudende drank, in supermarkten nog boven de 90 procent te liggen!

Het begon in 1986. Toen startte de overheid een alcoholmatigingsbeleid. Dat was gebaseerd op de door de Tweede Kamer aanvaarde beleidsnota "Alcohol en Samenleving". Die nota bevatte tal van suggesties voor nog nader uit te werken maatregelen. Onder andere voor een aanscherping van de handhaving van de leeftijdsgrenzen. De supermarkten en de alcoholbranche wisten de uitwerking daarvan op de lange baan geschoven te krijgen door zelfregulering te beloven.

Eind jaren negentig constateerde de toenmalige minister van volksgezondheid Borst dat die zelfregulering geen zoden aan de dijk had gezet. De overkoepeling van de supermarkten CBL, kwam daarop in 2002 met de campagne "Soms moet je nee verkopen". Die was bedoeld om de aangesloten bedrijven en hun personeel te overtuigen van de noodzaak tot handhaving van de leeftijdsgrens. Merkbaar effect leverde de campagne niet op. Een volgende campagne, gestart in 2004, bleek al evenmin effectief bij het terugdringen van het drinken door minderjarigen.

De regering heeft geconstateerd dat met uitsluitend voorlichtingscampagnes geen resultaat geboekt kan worden. Daarom worden nu harde maatregelen voorgesteld. Het Centraal Bureau Levensmiddelenhandel is vol onbegrip en speelt de vermoorde onschuld. Het wijst op zijn "inspanningen" voor een betere handhaving. De Telegraaf kopte 5 februari echter "Supers woest over alcoholverbod".

Eerder al kregen caissières de verplichting opgelegd om bij twijfel aan de leeftijd van de koper naar een legitimatiebewijs te vragen. Onlangs kondigde het CBL aan dat met ingang van maart het kassapersoneel iedereen die er jonger uitziet dan 20 jaar, om legitimatie zou gaan vragen. De inschatting van "jonger dan twintig" blijft echter subjectief. Het is een zachte en bepaald niet waterdichte maatregel. Sommige jongens, en veel meisjes van 17

kunnen qua uiterlijk gemakkelijk voor 21 jaar doorgaan.

Maatregelen om overtredingen te voorkomen, staan verder geheel los van de strafmaat wanneer zo'n overtreding toch begaan wordt. De maatregelen die het CBL zelf neemt, vormen daarom geen argument tegen het vaststellen van een strafmaat, en al helemaal niet bij het bepalen van de hoogte van de strafmaat.

Verder vindt het CBL de voorgestelde straffen veel te zwaar. Eén tot maximaal twaalf weken geen alcoholverkoop, levert een enorm omzetverlies. Er zouden supermarkten failliet kunnen gaan. Wij denken dat de dreiging van een zware straf, de supermarkten ertoe zal bewegen om de leeftijdscontrole nu eindelijk eens effectief te gaan uitvoeren. Het geautomatiseerde systeem van het Bredase bedrijf HEM met leeftijdscontrole via de webcam, waarover wij mei vorig jaar berichtten, lijkt daar een goede mogelijkheid voor te bieden.

Tot slot : als een branche geen kans ziet om in eigen huis orde op zaken te stellen, dan lokt zij zelf overheidsingrijpen uit. Wetten moeten gehandhaafd worden. Zeker als het wetten betreft waarmee de gezondheid van onze kinderen verdedigd wordt tegen de omzethonger van commercieel belanghebbenden.

Dingeman Korf

## Effect cursussen spoelt weg door alcohol

In Nederland kennen wij al vele jaren een verplichte, zelf te betalen cursus (Educatieve Maatregel Alcohol) voor alcomobilisten. Onlangs werd de grens waarboven een EMA-cursus opgelegd kan worden, verlaagd van 1,3 promille naar 1,0 promille bloed-alcoholgehalte. Daarnaast is er een "lichte EMA" (half zo duur) voor beginnende automobilisten. Die wordt opgelegd bij bloedalcoholgehalten tussen 0,2 promille (de strafbaarheids-grens voor beginnende automobilisten) en 1,0 promille.

Daarnaast is er een Taakstraf Alcohol Delinquentie (TAD) die opgelegd kan worden aan geweldplegers onder de invloed. Die begint met een gesprek met een psycholoog, waarin wordt gekeken welke rol alcohol speelt in iemands leven : wat, wanneer en hoe drinkt men. Daarna volgen groeps-bijeenkomsten waarbij ervaringen met de rol van alcohol worden bediscussieerd. In sommige gevallen krijgt de geweldpleger een vrijblijvend advies om zich in een verslavingskliniek te laten behandelen.

Psychiater Brouwers is kritisch over de TAD en de anti-agressie cursussen. Zo'n cursus werkt nog wel als de dader nuchter is, maar als hij opnieuw aan de drank gaat, spoelt het geleerde weer uit de hersenen weg. Ook psychotherapeut Kroonenberg is sceptisch. Zolang de dader zelf niet inziet dat hij moet veranderen, verandert er volgens hem niets.

Nu registreren van alcoholgebruik bij geweldpleging verplicht gesteld gaat worden, kan beter inzicht verkregen worden. Misschien moeten sommige cursussen heel anders opgezet worden.

## Bacardi weet wederom voorlichtingsmateriaal over alcohol te blokkeren

**Het Trimbos Instituut, dat voor minister Klink de alcoholcampagnes uitvoert, heeft onder druk van Bacardi 200.000 exemplaren van een brochure moeten vernietigen. In 2004 overkwam STAP hetzelfde, toen het door Bacardi gedwongen werd om 2000 affiches terug te roepen en in te leveren bij de drukker.**

In de folder van Trimbos waren foto's van een jong meisje met een Bacardi Breezer geplaatst bij een artikel over drinken op jeugdige leeftijd. Volgens Bacardi was er geen bewijsbare relatie tussen het drinkende meisje en de tekst in de folder. Verder had het Trimbos volgens de drankfabrikant inbreuk gemaakt op zijn merk- en auteursrecht. Bacardi dreigde met een rechtszaak. Trimbos kroop in zijn schulp, en liet de brochure herdrukken met andere illustraties. De schade bedroeg circa

20.000 euro. De folder was een onderdeel van een door het ministerie van VWS betaalde campagne tegen te jong drinken.

In 2004 was de tactiek van Bacardi hetzelfde geweest. Toen spande de breezerfabrikant een kort geding aan tegen STAP wegens het afbeelden op een affiche van een circa 12-jarig meisje met een flesje Breezer. De dreigende schadeclaim dwong STAP tot het terugroepen van reeds verspreide affiches, en terugbrengen van alle affiches naar de drukker.

Het is duidelijk : wie iets tegen breezers wil ondernemen, zal dat moeten doen zonder afbeelding van het product waar het om gaat. Bacardi misbruikt de merkenwet en de auteurswet om campagnes tegen alcohol tegen te houden en op kosten te jagen zodra de campagne materialen afbeeldingen van producten van Bacardi vertonen.

## Testen voor nog niet bestaande drugs

Wanneer sportlieden getest worden op het gebruik van doping, gebeurt dat met behulp van analysemethoden voor telkens één specifieke stof. Ook voor bewustzijnsveranderende stoffen (drugs) geldt tot nu toe dat iedere stof met één specifieke analysemethode moet worden aangetoond. Dat lijkt te gaan veranderen, want een Duits onderzoeksteam heeft onlangs aangekondigd een analysemethode te hebben ontwikkeld voor een hele groep van stoffen.

De aankondiging van de nieuwe analysemethode kwam enige tijd na de Olympische Spelen in Beijing van afgelopen zomer. Bij die Spelen werden opmerkelijk weinig sporters betrappt op het gebruik van doping. Al gauw ging het gerucht dat er sportlieden zouden zijn die nieuwe, nog onbekende dopingmiddelen hadden gebruikt. Dat zouden stoffen zijn die alleen in dierproeven getoond hadden de spierkracht te vergroten of de vermoeidheid te verdrijven.

De farmaceutische industrie zoekt voortdurend naar nieuwe geneesmiddelen. Die worden eerst getest op koudbloedige dieren (bacteriën, water-vlooien, kikkers en dergelijke), dan op kleine zoogdieren (bijv. muizen) en vervolgens op grotere zoogdieren. Wanneer alles positief uitpakt, en er bijvoorbeeld geen schadelijke nevenwerkingen ontdekt worden, wordt heel voorzichtig getest bij menselijke vrijwilligers. Pas in dat laatste stadium worden analysemethoden ontwikkeld om de hoeveelheid van de stof te bepalen in menselijk bloed, speeksel of urine.

De klassieke dopingmiddelen waren stoffen die door de farmaceutische industrie ontwikkeld waren om vermoeidheid of slaap tegen te gaan, of om te vermageren. Toen die middelen in de sport gebruikt gingen worden als doping, waren er voor elk van die stoffen goede analysemethoden beschikbaar. Ook drugs als morfine, heroïne en cocaïne zijn oorspronkelijk gebruikt als geneesmiddel. Daar waren dus eveneens vanaf het begin goede analysemethoden voor beschikbaar.

Het gebruik van genoemde stoffen als doping of als drug, lokte illegale producenten aan. En om het gebruik van hun middelen verborgen te houden, gingen de illegale producenten kleine chemische wijzigingen in die middelen aanbrengen. Dan duurde het een tijdje voordat er weer betrouwbare analysemethoden waren ontwikkeld om de hoeveelheid van die stof in het menselijk lichaam aan te tonen. In de tussentijd maakten de producenten onbedreigd enorme winsten.

Het systeem dat de Duitse onderzoekers nu hebben ontwikkeld, maakt het aanbrengen van kleine chemische wijzigingen in een stof nutteloos. Hun analysemethode maakt een hele groep van varianten op een bepaalde basisstructuur aantoonbaar. Zo hebben zij nu een analyse ontwikkeld voor stoffen met de basisstructuur van benzo-thiazepinen. Deze stoffen zijn (waarschijnlijk) nog niet als doping in gebruik, maar uit dierproeven is bekend dat zij de calciumstofwisseling

in spierweefsel veranderen. Daardoor kunnen zij het uithoudingsvermogen vergroten.

Bij de drugs zijn diverse groepen van onderling verwante stoffen te onderscheiden. Zo behoren "speed" en XTC beide tot de groep van de amfeetaminen. Morfine, heroïne en cocaïne behoren alledrie tot de groep van de alkaloiden. Ontwikkelen van één analysemethode voor alle amfeetaminen, of voor alle alkaloiden, maakt het ontwikkelen van chemische varianten in dergelijke groepen op voorhand nutteloos omdat zij vanaf het begin goed te ontdekken zijn.

dr.ir. D. Korf



FORSE DRINKERS  
ZIJN TWEEMAAL ZO  
VAAK DEPRESSIEF ALS  
NIET - DRINKERS

## Horeca-offensief tegen indrinken

Terwijl "Den Haag" het niet eens kan worden over vervroeging van de openings- en sluitingstijden voor uitgaansgelegenheden, heeft de horeca in Schagen het initiatief genomen voor een plaatselijk experiment. Vijf weken lang beginnen in alle uitgaanscafé's de artiesten om 22.00 uur met hun optredens. Vijf weken lang "vroeg-op-stap-zaterdag".

Eén van de initiatiefnemers is N. Grundmann, eigenaar van een grote discotheek. Volgens hem is het in het belang van de exploitanten om het "vroeg op stap" in de praktijk toe te passen. Enerzijds omdat de indrinkers vaak al behoorlijk aangeschoten naar de disco komen en overlast veroorzaken, en anderzijds omdat de indrinkers weinig of geen omzet opleveren maar wel veel kosten veroorzaken voor personeel op de vloer om de orde te handhaven. Het indrinken veroorzaakt dus zowel sociale problemen als bedrijfseconomische problemen.

De Schager horeca heeft elkaar gevonden en één front gevormd vóór het "vroeg op stap" en tegen het indrinken. Grundmann heeft daar nog een speciaal, eigen lokkertje aan toegevoegd: wie voor half twaalf komt, betaalt 2,50 euro entree. Na half één wordt dat zes euro.

## Omzet in horeca flink omlaag

**De omzet in de drankensector is vorig jaar fors gedaald. Die daling is volgens economen vooral te wijten aan de economische crisis. De horeca houdt vol dat het rookverbod ook een aanzienlijke bijdrage heeft geleverd. Ons inziens heeft het prijsbeleid van de horeca eveneens flink bijgedragen.**

Bij de opening van de Horecava op 13 januari, kwam directeur Grievink van Food Service Instituut Nederland (FSIN) met een cijfer van 7,8 procent minder omzet in de drankensector over het jaar 2008. De voedselsector deed het veel beter, met als grote winnaars eetcafé's en kant-en-klaar maaltijden.

Onderzoeksbureau Synovate kwam begin februari met de uitkomsten van een onderzoek onder 600 horeca-ondernemers, uitgevoerd in opdracht van het bedrijfsschap Horeca en Catering. Dit onderzoek had betrekking op het laatste kwartaal van 2008. Hierin lag over de gehele sector de omzet 4,9 procent lager dan in het laatste kwartaal van 2007. In de drankensector bedroeg de daling 6,9 procent, bij de

restaurants 5,3 procent. De omzetzaling heeft dus vooral toegeslagen in het laatste kwartaal. In de eerste drie kwartalen van 2008 vond slechts 0,9 procent omzetzaling plaats in de drankensector. Dat terwijl het rookverbod al op 1 juli inging.

Zowel FSIN als Synovate verwachten voor 2009 een afname van de werkgelegenheid in de drankensector. Synovate verwacht een daling van het aantal banen met 3,7 procent in het eerste kwartaal. In de horeca werken in totaal 303.000 medewerkers, verspreid over 41.103 horeca-ondernemers. Dat betekent dus 11.200 banen minder. Circa de helft van de werknemers in de horeca werkt in deeltijdbanen. Verwacht wordt dan ook dat het aantal gedwongen ontslagen beperkt zal blijven.

In de berichtgeving over de omzetzaling in de horeca misten wij de constatering dat de prijsstijging in de horeca over de afgelopen tien jaar bijna het dubbele van het inflatiepercentage heeft bedragen. Dat is natuurlijk ook slecht voor het aantal bezoekers.

Eindelijk gerechtigheid voor letselschade slachtoffers ?

## BLOEDPROEF OMGEKOMEN BESTUUR- DERS OPNIEUW IN DISCUSSIE

**De politie moet na een dodelijk ongeval standaard een bloedproef afnemen bij omgekomen bestuurders. Dat stellen de belangenverenigingen van verkeersslachtoffers en letselschade-advocaten.**

De discussie over al dan niet afnemen van een bloedproef bij omgekomen bestuurders sleept zich in ons land al jaren voort. In het verre verleden heeft de toenmalige NCA er al eens op aangedrongen bij het ministerie. Na de opheffing van de NCA in 1994 heeft de Angob het nog een keer geprobeerd. Enkele jaren geleden vroeg de SWOV er om. Ook toen werd het voorstel afgewezen, onder andere omdat het de nabestaanden onnodig leed zou berokkenen.

Wij stelden al eerder dat een deel van de nabestaanden die camouflagetactiek helemaal niet op prijs stelt. Zij willen antwoord op de vraag of oom Piet zichzelf tegen een boom kapot reed omdat hij dronken was, of omdat hij zelfmoord wilde plegen. Zij willen vaak ook weten of de all-risk verzekering moet uitbetalen, of dat die daaraan ontkomt omdat de bestuurder had gedronken. Kortom, zij willen helderheid. Het huidige verbod op bloedafname bij overledenen, legt echter een rookgordijn. Geen wonder dat verkeersslachtoffers en letselschade advocaten vragen om het verbod om te zetten in zijn tegendeel :

een verplichting.

Slachtoffers van een verkeersongeval hebben vaak te maken met ernstig en/of langdurig letsel, tot blijvende invaliditeit toe. Dat veroorzaakt voor hen hoge ziektekosten. Als er geen bloedproef wordt afgenomen, zitten de slachtoffers met een bewijsprobleem. Het zogenaamde post-mortem (= na het overlijden) onderzoek zou het gemakkelijker kunnen maken om de verzekeraar van de overledene aansprakelijk te stellen in die gevallen waar de bestuurder alcohol of drugs had gebruikt.

Zolang het in Nederland echter verboden is om van een overleden bestuurder een alcohol- of drugstest af te nemen, is het vrijwel onmogelijk om de toedracht van het ongeval exact te reconstrueren. Voor de nabestaanden van de bestuurder en voor de andere betrokkenen bij een ongeluk (letselschade slachtoffers) blijven oorzaak en toedracht in nevelen gehuld.

Volgens letselschade-advocaten komt het nu regelmatig voor dat verkeersslachtoffers moeite hebben om schade vergoed te krijgen als de

bestuurder is overleden. Pas na inschakelen van een letselschade-advocaat blijkt er toch een verzekering te zijn die voor (een deel van) de schade moet opdraaien. Volgens de vereniging van letselschade-slachtoffers draaien mensen die geen advocaat inschakelen daardoor vaak ten onrechte zelf voor de kosten op.

De belangenorganisaties gaan er bij de Tweede Kamer op aandringen om post-mortem onderzoek toe te staan. Daar is een wetwijziging voor nodig. Die moet er komen. In de ons omringende landen is zo'n onderzoek allang de gewoonste zaak van de wereld.

Dingeman Korf

## Alcoholgebruik verplicht registreren bij geweldsdelicten

**Bij geweldsdelicten is de politie voortaan verplicht te melden of er alcohol in het spel is geweest. Tot nu toe gebeurde dat vrijwillig. Daardoor vond met name bij de lichtere gevallen van geweld vaak geen melding plaats. De ministers van Binnenlandse Zaken en van Justitie hebben nu besloten dat registratie verplicht wordt voor alle gevallen.**

In de politieregio's IJsselland, Schouwen-Duiveland en Gelderland-Midden is gedurende een half jaar proefgedraaid met het registreren van middelengebruik bij geweldsdelicten. De verdachten werden op vrijwillige basis bevraged over hun middelengebruik voorafgaand aan het geweld. Daarbij bleek dat in 31% van de gevallen bewustzijnsveranderende middelen waren gebruikt (ruim 25% alcohol en 6% drugs). Omdat de bevraging op vrijwillige basis plaatsvond, kan aan de gemeten percentages geen absolute waarde worden toegekend. Maar ook hier bleek weer eens dat alcohol veruit de meest problematische drug is.

Registratie is allereerst nuttig voor het opsporen van de bronnen van het geweld. Als de bron van het geweld bekend is, kan die met gerichte maatregelen beter bestreden worden. Zo'n bron kan zijn een kroeg waar wordt doorgeschonken aan dronken personen. Maar ook een kroeg waarbinnen een geweldscultuur heerst. Anderzijds kan het ook gaan om bijvoorbeeld een groep supporters na een verloren wedstrijd. Dan is de plaats van het delict, c.q. keuze van de kroeg toeval geweest.

Voor de rechter is het verder van belang te weten of er alcohol in het spel is geweest in verband met het opleggen van taakstraffen. Moeten die bestaan uit gewone dienstverlening, of uit het verplicht volgen van een cursus (bijv. een EMA).

Voor de hoogte van de op te leggen straf tenslotte, is het van belang om te weten of het slachtoffer misschien zelf eveneens gedronken had. Dan zou een zekere mate van uitlokking meegespeeld kunnen hebben.

## Nationale denktank wil leeftijdsgrens alcohol naar 18 jaar

**De Nationale Denktank 2008 heeft zijn eindrapport nog juist voor het einde van 2008 uitgebracht. Het rapport bevat een reeks van aanbevelingen om de jeugd in Nederland gezonder te laten leven. Het kiest daarbij onomwonden voor één leeftijdsgrens van 18 jaar voor alle alcoholhoudende dranken. Minister Rouvoet heeft het rapport in ontvangst genomen.**

Volgens het rapport gedraagt bijna de helft van de jongeren tussen 10 en 20 jaar zich ongezond. De jongeren zijn zich daar niet van bewust : maar liefst 83% vindt van zichzelf dat men juist gezond leeft. Zij zien drugsgebruik en roken als de grootste bedreigingen voor hun gezondheid, en zijn opmerkelijk onverschillig tegenover de risico's van alcoholgebruik. Bijna de helft van die leeftijdsgroep vindt dat je bij zes glazen drank op een avond nog niet teveel hebt gedronken. Ook tegenover overgewicht staan zij zeer toegeeflijk. Echter, één op de tien jongeren lijdt aan ernstig overgewicht.

Het rapport beveelt een harde aanpak van het alcoholgebruik door jongeren aan. Er zou één leeftijdsgrens van 18 jaar gesteld moeten worden voor het kopen van alcohol door jongeren. In overeenstemming hiermee zou voor het verbod op het bezit van alcohol in de openbare ruimte, eveneens een leeftijdsgrens van 18 jaar gesteld moeten worden. In het wetsontwerp hiervoor dat in voorbereiding is, wordt

nog gesproken van 16 jaar.

Ook de "breezertaks" komt weer uit de doofpot. Dit voorstel van de vorige minister van Volksgezondheid, vond destijds geen genade in de ogen van de toenmalige Tweede Kamer. Het rapport van de Denktank stelt nu voor om over te gaan tot invoering van een speciale belasting op zoete alcoholhoudende mixdranken van minimaal 60 cent per flesje.

De naleving van de leeftijdsgrens zou verbeterd moeten worden door de aanstelling van extra controleurs. Volgens het rapport zijn ongeveer zesmaal zoveel controleurs nodig als er nu zijn. Reclame via radio en TV voor ongezonde producten, inclusief alcohol, zou verboden moeten worden tussen vier uur 's middags en negen uur 's avonds. Reclame voor snoep en snacks zou zich niet meer op kinderen beneden 12 jaar mogen richten. Om ongezond gedrag vroegtijdig te kunnen ontdekken, zou een "lifestyle check" ontwikkeld en uitgevoerd moeten worden.

## In Nederland kanker doodsoorzaak nummer één

December vorig jaar berichtte de Wereld Gezondheids Organisatie (WHO) dat kanker vanaf 2010 wereldwijd de meest voorkomende doodsoorzaak zou zijn. Wij berichtten daarover in het vorige nummer van dit blad. Inmiddels verschenen begin februari de gegevens van het CBS voor de sterfte in Nederland in de eerste tien maanden van 2008. Hieruit blijkt dat de verwachting van de WHO in Nederland reeds in 2008 is uitgekomen.

Kanker heeft hart- en vaatziekten naar de tweede plaats verdrongen. In de eerste tien maanden van vorig jaar overleden in ons land 33.900 mensen aan kanker, tegenover 33.100 aan hart- en vaatziekten. De sterfte aan deze laatste loopt in ons land al jaren terug. Hart- en vaatziekten zijn beter te behandelen dan kanker. Daardoor overleven meer mensen de ziekte. Overigens staan bij vrouwen hart- en vaatziekten nog wel op de eerste plaats.

De meest voorkomende vorm van kanker bij mannen is longkanker, op

afstand gevolgd door prostaatkanker. Bij vrouwen is borstkanker verreweg de meest voorkomende vorm van kanker. Toch sterven meer vrouwen aan longkanker dan aan borstkanker. De laatste is namelijk beter te behandelen dan longkanker. De totale sterfte aan longkanker neemt overigens geleidelijk af doordat het aantal rokers afneemt.

Volgens kankerepidemioloog Van Leeuwen van het NKI valt op dit moment de kankersterfte het meest effectief terug te dringen door het aantal rokers nog verder terug te dringen. Als tweede middel noemt hij terugdringen van overgewicht. Overgewicht draagt bij aan diverse vormen van kanker.

Merkwaardigerwijs bleef in de krantenberichten naar aanleiding van de CBS-cijfers, de rol van alcohol onvermeld. Alcoholgebruik draagt bij aan diverse vormen van kanker (kanker van mond, ingewanden en klieren, maar ook van borstkanker). Naar schatting is ongeveer 3 procent van alle vormen van kanker tezamen, te wijten aan alcoholgebruik.

## DODELIJKE STEEKPARTIJ IN CAFE

In het anders zo rustige dorp Nunspeet, werd juist voor het begin van het nieuwe jaar een man bij een ruzie doodgestoken. In Nunspeet is geschokt gereageerd op de dood van het 31-jarige slachtoffer, die als uit-smijter in een discotheek werkte, en bij het uitgaanspubliek bekend en geliefd was. De 49-jarige dader werd kort na de steekpartij door de politie op straat gearresteerd.

Dader en slachtoffer kenden elkaar. Zij hadden beide als stratenmaker bij de gemeente gewerkt. Om nog onbekende reden ontstond er in een café aan de Stationslaan op de bewuste avond ruzie tussen de twee mannen. De 49-jarige vertrok, maar keerde later terug gewapend met een mes. Daarmee stak hij meerdere malen in op het slachtoffer, dat ter plaatse overleed.

Dat hij naar huis ging om een mes te halen, zal hem t.z.t. door de rechter zwaar worden aangerekend. Want daardoor is het geen uit de hand gelopen ruzie meer, maar een misdrijf met voorbedachten rade.

## En dit...

... was een minister die zijn carrière vaarwel kon zeggen door zijn alcoholgebruik. Het betrof de Japanse minister van financiën Nakagawa. Hij had in Rome de G-7, de bijeenkomst van de ministers van financiën van de 7 invloedrijkste landen bezocht. Na afloop daarvan was een persconferentie gepland.

Op die persconferentie verscheen Nakagawa zwaar dronken. Hij had waterige oogjes, sprak met een dikke tong en leek weg te dommelen. Enkele dagen later had hij zijn ontslag als minister. Niet de eerste die zijn carrière ontijdig zag eindigen door alcohol . . . . .

\* \* \*

... was het beest in de mens dat door alcohol gewekt werd. Een 35-jarige man reed op de snelweg bij Aken achterop een vrachtwagen. Zijn passagier overleefde de botsing niet. Wat toen gebeurde was onmenselijk.

De dronken chauffeur sleepte zijn passagier naar de linkerkant van de auto, en legde hem daar op de weg. Zo zou het lijken of de overledene achter het stuur had gezeten. De chauffeur van de vrachtwagen had echter in zijn achteruitkijkspiegel gezien wie de auto bestuurde. Ook viel het de politie op dat de dronkelap ongedeerd was, terwijl de auto aan de rechterkant zwaar was beschadigd. Bij controle op het bureau bleek hij een alcoholgehalte in zijn bloed te hebben van 1,8 promille.

Alcohol kan mensen veranderen in onmenselijke . . . . .

\* \* \*

... was een Belg die het niet zo nauw nam met zijn alcoholpromillage. Hij werd op een zondagmiddag gesignaleerd op de A-15 door een patrouillewagen van district Zuid-Holland Zuid. Hij reed richting Nijmegen, dus werden de collega's van Gelderland-Zuid gewaarschuwd.

In de buurt van Tiel werd de man staande gehouden. Inderdaad was hij flink dronken. Zo erg dat hij zijn rijbewijs ter plaatse moest inleveren. De politie was zo vriendelijk om hem op het station af te leveren. Zijn verdere reis moest hij per openbaar vervoer afleggen . . . . .

\* \* \*

... was een dodelijk ongeval door alcohol in de scheepvaart. Het gebeurde vorig jaar zomer, maar de daders stonden pas in februari voor de rechtbank. Het betrof twee Leeuwarder zakenlieden.

De mannen hadden 's nachts met een snelheid van minstens 70 kilometer per uur over het Prinses Margrietkanaal gevaren. Daarbij waren zij tegen een vrachtschip geknald. Een passagier van hen was daarbij om het leven gekomen, en een tweede zwaargewond geraakt. Voor de rechtbank probeerden de zakenlieden de omgekomen passagier de schuld aan de botsing in de schoenen te schuiven. Hij zou de boot bestuurd hebben. Twee nog levende passagiers ontkenden dat ten stelligste.

Het Openbaar Ministerie eiste tegen de bestuurder van de boot veertien maanden celstraf, en tegen zijn compagnon drie maanden . . . . .

## CANNABIS VERHOOGT DE RISICOBEREIDHEID

### Landelijk experiment drugstest in het verkeer

Automobilisten kunnen sinds enkele weken worden aangehouden voor een speekseltest die het gebruik van drugs aan kan tonen. Voorlopig gaat het nog om een landelijk experiment. Eerder zijn er al experimenten op regionale schaal uitgevoerd door de politiekorpsen Twente en Gelderland-Zuid. De resultaten daarvan waren positief.

De resultaten van het landelijke experiment worden na drie maanden geëvalueerd. Als die ook positief zijn, wordt de speekseltest ingevoerd als wettelijk bewijsmateriaal. Tot nu toe gelden als wettelijk bewijs een bewerkelijke, tijdrovende gedragstest, of een bloedproef. Van die laatste is de uitkomst pas na 1 à 2 weken bekend.

Met de nieuwe speekseltest is er nu eindelijk een snelle en eenvoudig uitvoerbare test op druggebruik mogelijk. Agenten moeten ter plaatse kunnen controleren of iemand drugs heeft gebruikt.

De test op alcoholgebruik is pas massaal toegepast gaan worden bij verkeerscontroles toen de ademalyator betrouwbaar gemaakt was. De vroegere bloedproef is daardoor geheel verdwenen.

Jongeren met een voorkeur voor muzieksoorten als hardcore, techno en reggae gebruiken vaker alcohol, cannabis en sigaretten dan jongeren met een andere voorkeur. Dat is uitgezocht door promovenda Juul Mulder van de faculteit Sociale Wetenschappen aan de universiteit van Utrecht.

Mevrouw Mulder verrichtte een onderzoek naar een eventuele relatie tussen de muziekvoorkeur van jongeren van 12 tot 16 jaar oud en probleemgedrag. Zij heeft aangetoond dat er inderdaad een relatie bestaat. De vraag wat oorzaak en wat gevolg is, kan zij nog niet beantwoorden. Leidt de muziek tot drinken en blowen, of leidt drinken en blowen tot een voorkeur voor bepaalde muziek? Of hebben beide een gemeenschappelijke oorzaak?

Verder onderzoek is nodig volgens de promovenda. Over de vraag naar de oorzaak, maar ook over de vraag of de muziek als een uitlaatklep voor agressie fungeert, of als een vluchtweg uit een onaangename werkelijkheid.

### VERGETEN IS SLEUTEL TOT AFKICKEN

Volgens wetenschappelijk onderzoekers van de universiteit van Cambridge, is afkicken van drugs helemaal niet moeilijk als je vergeet dat je ooit verslaafd was. De onderzoekers zijn erin geslaagd om te verhinderen dat verslaafde ratten herinneringen aan hun drugsgebruik ophaalden.

De onderzoekers injecteerden een aantal ratten regelmatig met cocaïne. Na elke injectie deden ze in de kooi een lichtje aan. Dat zetten zij zolang voort totdat de ratten het lichtje niet meer los konden zien van de roes. Toen zij op een gegeven moment stopten met de toediening van cocaïne, was het aandoen van het lichtje voor de ratten het startschot om actief op zoek te gaan naar een nieuwe dosis drugs.

Dat verslaafde gedrag van de ratten verdween wanneer de onderzoekers hen van tevoren een medicijn toediende dat de NMDA-glutamaat receptoren in hun hersenen blokkeerde. Deze receptoren zijn, ook bij de mens, betrokken bij het ophalen van herinneringen. Bij de ratten was één enkele dosis al voldoende om ze een maand lang van hun verslaving af te helpen.

Hersenspecialisten denken dat de behandeling met medicijnen die genoemde receptor blokkeren, een grote rol gaat spelen in de verslavingszorg. Het is namelijk al heel lang bekend dat ex-gebruikers vaak in hun oude gedrag terugvallen wanneer ze geconfronteerd worden met de factoren die verbonden waren met hun vroegere drugsgebruik.

Het bericht waaraan wij het voorgaande ontleen, spreekt niet over alcoholverslaving. Het is echter zeer waarschijnlijk dat daarbij dezelfde mechanismen van kracht zijn.

Nadat op 27 november 2008 Stichting ANGOB en Stichting Angob Vakantietoord één wettelijke eenheid waren geworden, hield de verenigde stichting op 11 januari haar eerste nieuwjaarsbijeenkomst. In feite een voortzetting van de nieuwjaarsbijeenkomsten die de camping (het vakantieoord) jaarlijks hield.

Ondanks de verleiding die er uitging van de mogelijkheid om die dag te gaan schaatsen op natuurijs, was de belangstelling goed te noemen. Het publiek bestond uit een goede mengeling van begunstigers van de ANGOB (met name uit het Westen van het land) en vaste gasten van de camping.

Na de ontvangst met koffie (of thee) en een oliebol, en voor de liefhebbers erwtensoepp, was eerst het woord aan campingbeheerster Bea Holmer. Zij heette de gasten hartelijk welkom, wenste hen een gelukkig nieuwjaar, en de kampeerders onder hen een goed kampeerseizoen. Vervolgens was het woord aan campingvoorzitter Wil Matla. Die hield een kort praatje over de werkzaamheden op de camping en gaf daarna het woord aan ANGOB-voorzitter Dingeman Korf.

Dingeman Korf gaf allereerst een verduidelijking met betrekking tot de samenvoeging van de twee stichtingen. Onder de verenigde stichting gaan twee bestuurscommissies functioneren, één voor het besturen van de camping en één voor het propageren van een alcoholvrije leefstijl. Zowel voor de vaste gasten van de camping als voor de begunstigers van de stichting verandert er in de praktijk dus maar weinig. De verenigde stichting is een soort overkoepeling. Het bestuur ervan gaat alleen beslissen over de grote lijnen van het beleid (begroting, investeringen, imago en dergelijke). Het onderdeel alcoholvrije leefstijl zal in de toekomst wat meer te zien zijn op de camping, en het onderwerp camping zal wat meer voorkomen in publicaties over alcoholvrije leefstijl.

Vervolgens gaf hij nog een kort overzicht van het alcoholbeleid van de overheid van de afgelopen tijd. Hij gaf

een opsomming van alle voorstellen voor dat beleid, die door tegenstand van de commercieel belanghebbenden de doofpot ingegaan waren. Dat leidde tot de conclusie dat het verwijderen van zoveel bouwstenen uit het beleid, had gemaakt dat het beleid veel overeenkomst was gaan vertonen met gatenkaas.



### Verschijning G O

Voor het eerstkomende nummer van dit blad is 6 mei gepland als verschijningsdatum. Copij voor dat nummer graag uiterlijk 15 april bij de redactie.

### BEGUNSTIGERSDAG 2009

Stichting ANGOB organiseert in 2009 wederom een begunstigersdag, en wel op zaterdag 12 september. Het programma zal in grote lijnen hetzelfde zijn als vorig jaar. De deelnemers zijn welkom vanaf 10.45 u, het programma begint om 11.15 u. Tussen de middag wordt een eenvoudige broodmaaltijd aangeboden. Deelname is gratis voor alle begunstigers van Stichting ANGOB. Nadere details over de invulling van het programma hoort u nog van ons.

### BIJENKOMST NOORDHOLLANDSE DRANKBESTRIJDERS IN ENKHUIZEN

Traditiegetrouw organiseert Andofdeling Enkhuiizen weer een bijeenkomst voor alle Noordhollandse drankbestrijders (personen van buiten de provincie zijn overigens ook welkom). Deze bijeenkomst wordt gehouden op donderdag 23 april in de Nieuwe Doelen. Zaal open 10 uur, aanvang programma 10.45 u, aanvang middagprogramma 2 uur. In verband met de lunch graag van tevoren aanmelden: 0228 - 316 078 of 0228 - 312 155.



# VERSLAAFDE ARTSEN GEVAARLIJK VOOR PATIENTEN

Het aantal krantenberichten over verslaafde artsen is de afgelopen tien jaar duidelijk toegenomen. Particuliere ontwenningssklinieken constateren een toename van het aantal patiënten uit de medische wereld. Of de toename echt zo groot is als hij lijkt, valt echter te betwijfelen.

Een uroloog van een academisch ziekenhuis in het Zuiden van het land, heeft jarenlang zijn werk gedaan terwijl hij verslaafd was aan heroïne en cocaïne, zo bleek enkele maanden geleden. Het bericht kreeg in De Telegraaf de kop "Stoned aan operatietafel", en sprak verder over levensgevaarlijke situaties. De betreffende uroloog is inmiddels ontslagen en heeft behandeling gezocht in privéklinieken in het buitenland.

Een ander recent geval dat veel publiciteit kreeg, betrof een KNO-arts van een groot streekziekenhuis in het midden van het land. Bij hem was alcohol het verslavende middel. Hij dronk soms een halve fles whisky voordat hij aan de operatietafel verscheen. Dat hij geen doden op zijn geweten heeft, mag een wonder heten. Ook hij kreeg ontslag. Inmiddels is hij afgekickt in een Engelse privékliniek.

Medisch specialisten zoeken, net als bijvoorbeeld advocaten, burgemeesters of bedrijfsdirecteuren, wanneer zij verslaafd zijn geraakt meestal genezing bij een particuliere afkickkliniek. Eén van de grotere afkickklinieken voor welgestelden in ons land, is SolutionS Center in Voorthuizen. Onder de behandelenden van het laatste jaar telde men diverse chirurgen, een KNO-arts, een neuroloog, een internist, een uroloog en vier tandartsen. Daarnaast vooral veel advocaten.

Het is van oudsher bekend dat medici meer risico lopen dan bijvoorbeeld leraren of ambtenaren, om verslaafd te raken aan "geneesmiddelen". Zij hebben toegang tot medicijnen als morfine en cocaïne. Daarvoor kunnen zij zelf een recept uitschrijven. De Nederlandse speelfilm "Dokter Pulder zaait papavers" heeft destijds daarnaast het beeld van drugs uit eigen kweek bekend gemaakt.

In het verleden kwamen de gevallen van verslaving onder artsen minder in de publiciteit dan tegenwoordig. De beroepsvereniging had een sterke neiging om die gevallen met de mantel der liefde te bedekken. Het Medisch Tuchtcollege liet zich alleen binnen de medische wereld horen. De verslaafde artsen verdwenen met stille trom, ziekenhuisartsen werden huisarts of keuringsarts, en andersom.

Tegenwoordig zijn patiënten veel mondiger, hebben alle ziekenhuizen officiële klachtenprocedures en is het Medisch Tuchtcollege gemakkelijker toegankelijk en opener in zijn berichtgeving geworden. Een deel van de toename van het aantal verslaafde artsen dat hulp zoekt, is ons inziens een gevolg van die toegenomen openheid. Vroeger waren ze er ook al, maar niemand ontdekte ze toen.

Daarnaast heeft de opkomst van de particuliere, gespecialiseerde klinieken ons inziens eveneens gezorgd voor een grotere toeloop van welgestelden naar ontwenningssentra. Afkicken gaat beter wanneer je dat doet samen met lotgenoten met wie een goed gesprek kunt voeren over wat je beroert.

Al met al zal de toename van de alcoholproblematiek in de samenleving als geheel, ook onder artsen zijn weerspiegeling vinden. Maar zo sensationeel als sommige kranten het de afgelopen maanden beschreven hebben, is de toename van de verslavingsproblematiek in de medische wereld zeker niet.

Dingeman Korf



## Alcoholproblemen ouderen vragen aparte aanpak

Volgens het CBS telt ons land momenteel ongeveer 2,4 miljoen 65-plussers. Die hebben gemiddeld vaker psychische problemen dan de jongere generaties. Volgens de onlangs benoemde hoogleraar ouderpsychologie mevr. A.M. Pot werkt de klassieke psychologie vaak onvoldoende bij bejaarden.

Naar verwachting zal het aantal 65-plussers van de huidige 2,4 miljoen toenemen tot circa 3,6 miljoen in 2025. Daarmee wordt de gezondheidszorg in toenemende mate ouderenzorg. Dat vergt een aparte aanpak om de levenskwaliteit en geestelijke gezondheid van die ouderen op peil te houden.

Ouderen kunnen grote veranderingen moeilijker aan dan jongeren. Lichamelijke aftakeling, verlies van dierbaren om hen heen, toenemende eenzaamheid en chronische ziekten, hebben een groot effect op hun psychisch welbevinden.

De alcoholproblematiek onder ouderen is groot. Sommigen van hen grijpen naar de fles om troost te zoeken. Bij anderen is het alcoholgebruik heel geleidelijk, haast ongemerkt toegenomen. Alcohol kan onder andere depressieve klachten veroorzaken, of bestaande klachten verergeren.

In 2007 meldden zich zeventien duizend 55-plussers bij de verslavingszorg. Geschat wordt dat in totaal tusschen de 150.000 en 200.000 ouderen problemen met alcohol hebben.

## Nieuw rapport : accijnzen wel degelijk effectief voor alcoholmatiging

**Een nieuwe studie naar het effect van de alcoholaccijnzen, wijst ondubbelzinnig uit dat de accijnzsheffing een effectief middel is om de alcoholconsumptie af te remmen. De studie is verricht door een werkgroep van het College of Medicine van de universiteit van Florida.**

De werkgroep onderzocht voor zijn studie 112 verschillende publicaties van de afgelopen 30 jaar die de toets der kritiek konden doorstaan. Opdrachtgever voor het onderzoek was de Robert Wood Johnson Foundation. Het onderzoek stond onder leiding van prof. A.C. Wagenaar van de universiteit van Florida.

Een met behulp van een computerprogramma uitgevoerde statistische analyse ("meta-analyse") liet een duidelijke correlatie zien tussen de prijs van drank en de hoeveelheid van die drank die er gedronken werd. Die correlatie bleek zowel op te gaan voor lichte als voor zware drinkers, zowel voor jonge drinkers als voor drinkers van middelbare leeftijd. De studie is gepubliceerd in het februarinummer van het blad Addiction.

Verhoging van de accijnzen op alcoholhoudende drank, is dus een effectief middel ter verbetering van de volksgezondheid over de hele linie. Zowel de lichte drinkers als de zware drinkers ondervinden een positief effect van een

prijsverhoging van drank. Iemand met een lichte leververvetting of licht overgewicht, raakt zijn "kwaal" misschien wel helemaal kwijt. En drinkers met zwaardere vormen van alcoholische kwalen, ondervinden in ieder geval een verlichting van hun kwaal. Verbetering dus van de volksgezondheid over een breed publiek.

Prijsverhoging van drank bleek verder niet alleen de consumptie per individuele drinker te verminderen, maar ook het percentage drinkers onder de bevolking. Ook wat dit betreft dus winst voor de volksgezondheid.

Het veelgehoorde argument dat prijsverhoging van drank vooral effect zou hebben op matige drinkers, die toch al geen problemen ondervinden, is door deze nieuwe studie definitief naar fabeltjesland verwezen. Nu moeten de regeringen van de Westeuropese landen het rapport nog tot zich laten doordringen, en besluiten tot een gecoördineerde accijnzverhoging voor alcoholhoudende dranken.

Dingeman Korf